Галина Демикіна

Кольорові скельця

Галина Демикіна

Кольорові скельця

ПОВІСТЬ

Для дошкільного віку

Переклад з російської
ЮРІЯ БЛИЗНЕЦЯ

Художник
КАТЕРИНА ШТАНКО

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1986

Р2
Д31

Повесть
русской советской писательницы
о жизни деревенской девочки,
которая растёт в дружной семье,
о взаимопомощи двух колхозов,
русского и литовского.

Перекладено за виданням:
Г. Демыкина. Цветные стёклышки.
М., «Детская литература», 1981.

Демикіна Г. М.

Д31 Кольорові скельця: Повість для дошк. віку /Пер. з рос. Ю. В. Близнеця; Худож. К. В. Штанко.— К.: Веселка, 1986.— 32 с., іл.

Повість про життя сільської дівчинки, яка зростає в дружній сім'ї, про взаємодопомогу двох колгоспів, російського й литовського.

Д $\frac{4803010102-100}{M206(04)-86}$ 45.86. Р2

© Видавництво «Веселка», 1986, переклад українською мовою, ілюстрації

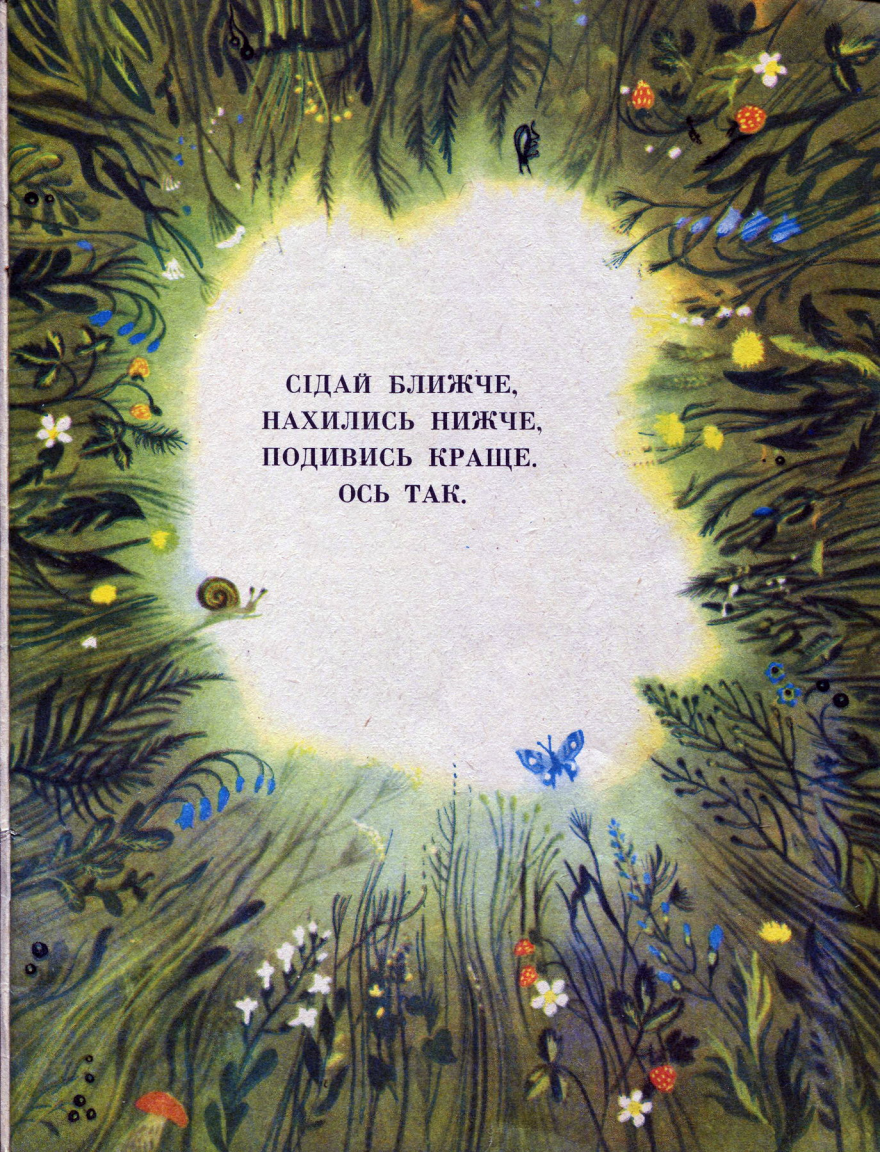
СІДАЙ БЛИЖЧЕ,
НАХИЛИСЬ НИЖЧЕ,
ПОДИВИСЬ КРАЩЕ.
ОСЬ ТАК.

Розділ І

БУДЬМО ЗНАЙОМІ

А тепер відгадай, як звуть оцю кицю: вона пухнаста, м'яка. і голос у неї м'який, а співає вона — мур-мурри-мур... От і назвали її... як?.. Мура.

Ну, якщо ти так добре відгадуєш, то одразу зрозумієш, що цю дівчинку звуть Нюрця, а ще — Нюра. Тепер лишилося тільки відгадати, якого кольору в неї сукня і стрічка в косичці.

От і познайомились. У Нюрці, крім кицьки Мури, є ще тато й мама. Але вони дорослі, вони працюють. Гратися їм ніколи. Проте вони піклуються про Нюру. Тато купляє їй у місті стрічки для коси.

Мама варить Нюрі кашу, а влітку, коли спекотно, наливає воду в Нюрину ванночку і ставить під кущ, на осоння:

— Ходи похлюпайся, донечко. Води — море розливне!

Нюра ллє на себе воду, сміється:

— В нас море розливне!

Але, якщо казати правду, Нюрця не знає, що таке море. Тільки здогадується: море — це багато-багато води, більше, ніж у ванні, більше, ніж у річці. Навіть берега не видно. Один берег видно, на якому стоїш, а другого — ні, не видно. Вода та небо. А ще морська птаха чайка.

От Нюрин тато — той бачив море. Тому що тато — механізатор. Він усюди побував. І ще побуває.

Розділ II

ЯК БУЛО ОДНОГО РАЗУ

Одного разу було так: Нюра прокинулась, а тато від'їжджає.

— До побачення, доню. Маму слухай. Не вередуй.

Нюра одразу заплакала:

— М-м-м!.. І я з тобою хочу!

— Не можна, Нюрцю, далеко їду.

— До моря, еге?

Нюра знала, що їхній колгосп дружить із приморським і тато часто туди їздить.

— Вірно, доню, до моря.

Нюра ще дужче зарюмсала:

— І я-а-а!

— Не скімли, Нюрцю, я тобі рибину привезу.

— Не хочу рибини!

— Ну чайку.

Нюра замовкла. Подумала.

— Живу привезеш?

— Живу, Повернись-но на бочок. Спи.

Нюра повернулася на бік, очі самі заплющилися. Тільки от не засиналося.

Нюрця знає, чому батько не бере її з собою. Тому що вона маленька і капризує. І всього боїться. А вона не всього боїться. І скоро буде зовсім хоробра... Нюра зітхнула глибше: гаразд, нехай. Нехай привезе чайку.

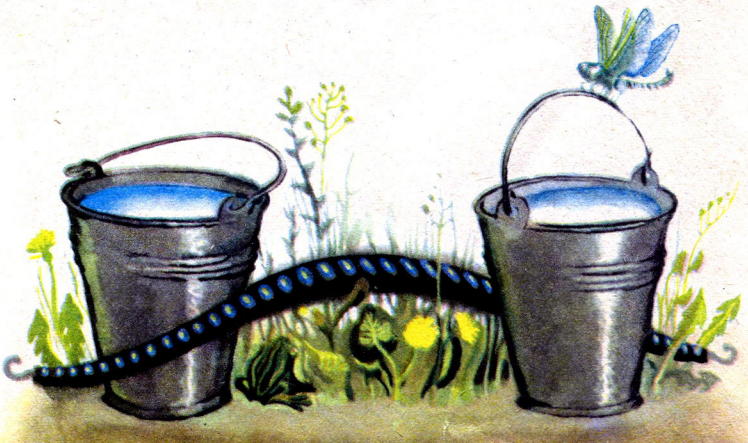

Розділ III

СКОРО НЮРА БУДЕ ЗОВСІМ ХОРОБРА

Мама взяла Нюру в ліс по гриби.

Спочатку Нюра нічого не знаходила. Потім знайшла дуже багато:

побачила листочок, підняла його, а під ним — гриб.

Зірвала гриб, а під ним — іще один, маленький.

Зірвала маленький, а під ним — слимак.

Нюра подумала: якщо слимака прогнати, там, може, ще хтонебудь ховається.

Але слимак випустив роги: більше тут нікого немає!

І Нюра зразу йому повірила.

Якось увечері Нюра залишилася в кімнаті зовсім сама: тато ще не приїхав, кицька Мура пішла гуляти, а мама спустилася в льох по картоплю. От Нюра й лишилася сама.

Раптом під віконцем — туп, туп!
На ганку — стук,стук!
У сінях — брязь, брязь!

Нюра кинулася в ліжко — і просто в черевиках під ковдру! Зажмурилася...

Потім чує:

— Вдома хто є?

А голос знайомий, не страшний. Та це тітчин Санин, сусідчин голос!

— Є! Є! — зраділа Нюра й вискочила з-під ковдри.— Я вдома, тітко Саню!

— А що це ти, Нюрцю, на ліжко залізла?

— З нудьги.

— І черевички не зняла теж з нудьги?

— Так.

— Ну, давай я тобі зайчика покажу.

Тітка Саня простягла руку, стисла її в кулак, а два пальці — мізинець і вказівний — випростала:

— Ось, дивися — зайчик.

— Хіба це зайчик? Це кулак.

— Та ти не на руку, ти на стіну поглянь, на тінь. Бачиш?

А на стіні й справді заєць. Голівка кругленька, одне вухо довше від другого.

— А що він робить?

— Слухає.

А заєць одне вухо нашорошив, а другим ворушить. Потім як розведе вушка!

— А тепер? А тепер що?

— Він злякався.

— Кого?

— Вовка.

— А де вовк?

— О-о-он за тією горою. З лісу виходить.

І раптом із темного лісу, з-за гори, виглянула вовча голова: писок довгий, паща роззявлена!..

— Ой! — закричала Нюра.— Тікай, зайчику, тікай!

А вовк чимраз ближче...

— Тікай! Тікай! Тікай! — закричала Нюра. Вона хотіла стукнути рукою вовка, а влучила по стіні, забилась і заплакала.

— Та чого ти, Нюро! — стала втішати її тітка Саня.— Ти не бійся, це не вовк.

— Еге-е-е, не вовк! А чого ж він зубами клацає?

— Це моя рука. Ось поглянь.

— Не рука це!

Нюра не дивилася більше на стіну. Але все одно там був вовк.

Мама вилізла з льоху, роздягла Нюру. Нюра натягла ковдру на голову. Тоді оголилися п'яти. Ось-ось їх схопить той, що на стіні! Нюра підібгала ноги, згорнулась у клубочок. Принишкла.

Ти, звісно, знаєш, що вовк не живе на стіні, а живе далеко-далеко в лісі. І Нюра це знає.

Але все-таки їй страшно.

Розділ IV

ЧАЙКА

Нюра не любить вставати ранками.

Завжди в них таке виходить: мама давно встала,
корóву подоїла,
піч натопила,
каші наварила...

— Ходи, доню, снідати!

А Нюра ніяк очі не розплющить.

Мама кличе:

— Ходи, доню, зі мною на роботу, бо тебе тут і погодувати нема кому — тітка Саня до міста поїхала.

А Нюра:

— М-м-м, не хочу!..

А сьогодні мама будила, будила Нюру, а потім як відсмикне занавіску:

— Поглянь-но, Нюрцю!

Нюрця поглянула. За домом було поле, полем йшов трактор, підгортав картоплю. А над полем, над трактором, над темним картоплинням плавко ширяла — то спускалася, то линула вгору — біла птаха. І кричала пронизливо й жалісно, ніби плакала.

Нюра ніколи не бачила такої.

— Хто це? — спитала вона.

— Чайка.

Нюра швидко одяглась і вибігла за хвіртку.

Після трактора поле йшло хвилями. Розгорнута земля пахла землею і порізаним корінням бур'янів.

А птахи не було.

Але ж вона таки була! Прилітала!

Нюра побігла додому:

— Мам, вона з моря, так?

— Мабуть. Залітають до нас іноді черв'ячків подзьобати.

— Як же вона нас знайшла?

— По вітру.

— Мам,— спитала Нюра зовсім тихо,— вона до мене прилітала?

— До нас.

— Ні, до мене. До мене,— повторила Нюра.

Вона зразу здогадалася, що́ це за чайка. І раділа, що тато не обдурив її. І отже, якщо вона не вередуватиме і нічого не боятиметься, тато візьме її з собою до моря.

Розділ V

ХЛОПЧИК КАЗІС

Нюра гралася в саду біля дому. Раптом чує:

— Нюро! Нюрцю!

А це тато приїхав.

Зраділи!

Тато схопив Нюру в оберемок, заніс у хату. Почали вони із татового чемодана виймати гостинці: виноград, цукерки, копчену рибу. Але чайки там не було.

— Ти що, доню, шукаєш? — спитав батько.— Птаху, чи що? То не привіз я її. Ця чайка живе на косі, у хлопчика Казіса...

— На якій косі? — здивувалася Нюра.— Хіба у хлопчиків бувають коси?

Батько розсміявся, посадив Нюру до себе на коліна:

— А ти в мене молодець! Я думав, ти рюмсати почнеш через цю чайку.

— Тату, таж вона прилітала до мене! — закричала Нюра і заплескала в долоні.— Я їй навіть ім'я мало не придумала. Тільки ніяк не змогла.

— А Казіс свою чайку якось кумедно кличе.

— Як, тату?

— Барбара, чи що...

— Ну так, так! Я теж так хотіла — Варвара! А він великий, цей Казіс?

— Старший за тебе.

— А дужчий?

— Дужчий. І плаває, як риба. Тільки занадто вже вільний.

— Чому? Розкажи!

— То слухай.

Розділ VI

ПРО ЩО РОЗПОВІВ ТАТО

Тато давно знає Казіса, бо товаришує з його батьком.

Торік Казіс ішов берегом і раптом побачив чайку,— її шарпало прибоєм: то кидало на пісок, то зносило в море. Казіс одразу зрозумів: тут щось не так, адже чайки завжди чудово тримаються на хвилях. Він підбіг до самої води, зачекав, коли приб'є до берега птаху. Чайка злякалась, закричала, затріпотіла, але Казіс узяв її в долоні й поніс додому. У птахи був прямий довгий дзьоб, трохи зігнутий донизу, червоні лапи і поламане крило. Їй було боляче, вона кричала, ніби плакала. Чайка кілька разів дзьобнула Казіса: звідки їй було знати, що він хоче допомогти?

«Ух ти, Барбара, буркотлива тітонька Барбара...» — говорив їй Казіс, і птаха слухала його голос, переставала битися.

Казіс посадив чайку в дровітню, намостив їй кубло із соломи й ганчірок, позакладав усі шпарини, щоб не пролізла кішка. Казіс годував її і розмовляв з нею. А коли Барбара одужала, він відпустив її. Але чайка постійно прилітає до хлопчика і кружляє над його домом.

От що розповів тато.

Нюрці хотілося дізнатися про косу: чому в хлопчика Казіса коса? Але вона боялася, що батько знову засміється і не розповість далі.

— Тату,— спитала Нюрця,— чому ж він вільний, цей Казіс?

— Ох, навіть згадувати не хочеться,— відповів батько.— Такого я жаху з ним натерпівся!

— Якого? Якого жаху? Розкажи!

— А діло було так. Заночував я в домі у Казіса. Ранком прокидаюсь — нікого. Чую, Казіс десь поблизу наспівує, є в нього така пісенька: «Ой, ларі-ларі-ла! Ой, ларі-ларі-ла!..»

Виходжу — бачу: сидить він на ганку, лук-самостріл майструє. «Де старші?» — питаю.

«Батько,— каже,— на ловлю пішов, мати — на роботу, в місто, а мене за старшого залишили».

Він розігрів сніданок, ми поїли. Я хотів був піти в колгосп у справах, раптом чую:

«Рятуйте! Тону!..»

Голосок слабенький, дівчачий чи хлоп'ячий — не добереш. Я мерщій до берега. Злякався: ну, думаю, Казіс тоне! І раптом бачу — наш Казіс на березі: відв'язав батьків човен, весла припа-

сував, рятувати вирушив. Навіть не покликав мене. Я біжу, руками розмахую: почекай, мовляв. А він уже від берега відштовхнувся, гребе щодуху! День вітряний, хвилі високі. Човен на хвилях скаче, так і дивись, зачерпне. Я підбіг до моря. Що робити? Вплав — не доженеш. Добре, неподалік ще один човен прив'язаний був. І весла на дні лежали. Я чимдуж за Казісом навздогін. А він уже до того хлопчака добувся. Хлоп'я за човен хапається, він нахиляється, води набрав, став тяжчий...

Ну, взагалі, витягли ми цього хлопчика, і Казіса я якось до себе перетягнув. Так і повернулись: я на веслах, а Казіс свого човна тримає, через корму перехилився... Ось такий хлопець вільний! Іще б трохи — і втопився.

— Татку, отже, він не повинен був рятувати цього хлопчика? — запитала Нюрця.

— Як же так — не рятувати!

— А ти розсердився.

— Мене треба було покликать, от що,— відповів батько.

— Але ж він поспішав.

— Ну годі. Я хіба що кажу? Гарний хлопець. Тільки вільний.

— Хоробрий,— тихо зітхнула Нюрця.

— Занадто навіть,— пробурчав батько.

І Нюрця зрозуміла, що він дуже злякався за Казіса.

Батько дістав із бокової кишені сіру, сильно закручену черепашку:

— Тримай. Це тобі твій Казіс прислав.

Нюра зраділа і навіть трохи злякалась:

— А хіба він мене знає?

— Знає. Я розповідав. Ти приклади черепашку до вуха, в ній море шумить.

Нюрця приклала й почула: шумить море. Багато-багато води, а на воді маленький човен, і в ньому хлопчик з довгою білою косою. Вітер повіяв — коса розплелась, і волосся заліпило обличчя. І от вже він не бачить, куди плисти, його може в море понести!..

— Тату! — крикнула Нюрця й розплющила очі.

Батько підняв її:

— Давай-но, дочко, в ліжечко віднесу, ти спиш.

Нюрця поклала голову на подушку й подумала: «Треба Казісу стрічку подарувати, щоб коса не розпліталася». І ще подумала: «Скоріше б поїхати до моря!»

— Я кицьку Мурку не боюся,— сказала Нюрця крізь сон.— Чайку не злякалась. Я і вовка...

Але тої миті вона зразу замовкла. А чому, ти, мабуть, здогадуєшся.

Розділ VII

РОБОТА

Наступного ранку мама, як завжди,
корову видоїла,
піч витопила,
каші наварила
і розбудила Нюрцю:

— Вставай, доню, снідати!

І Нюра не стала капризувати: стрибнула з ліжка, накинула сукню, почала черевички застібати.

— Давай поможу,— сказала мама.

— Мам, а Казіс сам черевики застібає?

— Який Казіс?

— Такий. Спитай у тата.

Мама спитала. Тато відповів:

— Він усе робить сам.

І Нюра сама вмилася, сама розчесала коси, тільки стрічку їй вплела мама.

Сіла Нюра до столу. Тато каже:

— Їж кашу, дочко, будеш дужою.

І Нюра зразу зрозуміла, про що він подумав.

Поснідали. Тато став збиратися на роботу, а мама засумувала:

— Ех, сьогодні наша бригада на дальньому полі... Не знаю, чи встигну до Нюрці забігти.

Тато похитав головою:

— Чи не дуже ми нашу дочку балуємо? Он Казіс на ловлю з батьком ходить.

— На що ходить? — не зрозуміла Нюра.

— Рибу ловити.

Нюрі стало прикро:

— І я рибу ловити! І я!

— Де ж у нас риба? — засміявся тато.— Хіба що в калюжі біля колодязя.

Нюрі стало ще прикріше: хіба вона винувата, що в них немає моря?

— Даремно ти, батьку, так кажеш,— заступилася мама.— Нюрця ось піде й мені допомагатиме. Правда ж, доню?

Нюра хотіла сказати, як завжди: «М-м-м... Не хочу!..»

Але не сказала.

Накраяли вони хліба, взяли картоплі, м'яса із борщу, молока

в пляшку налили й пішли. Мама поспішала, а Нюра черевичками здіймала куряву по дорозі. Курява була м'яка, прохолодна — охолонула за ніч.

— Мам, я роззуюсь.

— Роззувайся. Тільки черевички сама понесеш.

— Гаразд.

Босоніж приємно йти, зате повільніше: кожен камінець, кожна грудочка голі п'яти коле. От Нюрця й дивиться під ноги. А бачить все жовту дорогу та жовту дорогу. І раптом — хоп! — зелена стежка. Здивувалася Нюра, підвела голову, а вони вже до городів вийшли.

Вдалині жінки працюють: землю довбають сапками — такими лопаточками на довгих ручках. Нюра знає: це вони капусту чи буряк підгортають. Або ще моркву. Якщо моркву — краще. Смачніше.

Підійшли вони з мамою ближче.

— Нюрця! — зраділи жінки. І всі кличуть її до себе.

Одна каже:

— Ходи, морквину найбільшу знайдем!

Друга каже:

— Сідай, донечко, в затінок. Дивись, у мене тут кущик біля ділянки.

А третя каже:

— Нюрцю, допоможи мені, а то в мене сапка важка.

Нюра помовчала-помовчала, а тоді відповіла тихенько:

— Я з мамою хочу.

Обхопила мамині ноги, притулилася: надто вже багато людей! Постояли вони так, потім мама взяла сапку:

— Давай, донечко, я буду підгортати, а ти о-он туди траву неси.

Нюра віднесла оберемок трави на лужок, назад пішла. А в мами знову ціла купа трави. Нюра знову потягнула. А як підійшла до кінця грядки, раптом просто з-під ніг у неї випурхнув птах. Білий птах з темними пір'їнами на голові й на крилах. Він був зовсім поряд, руками можна дістати. Стис свої червоні пальці в кулачки і крилами: шух! шух! шух!

— Здрастуй, Варваро! — вигукнула Нюрця.

Вона дивилася на птаху, аж поки та не полетіла.

Потім поглянула вниз, на грядку, звідки птаха злетіла, й раптом побачила в ямці під грудками землі голубе скельце.

Нюра почистила скельце, потім дихнула на нього й потерла об рукав. І тільки тоді крізь нього подивилася. Жито на дальньому

полі стало зелено-синім, і воно текло, колихалося, наче вода... Багато-багато води — більше, ніж у ванні, більше, ніж у річці!

Нюра побігла до мами:

— Мамо, а море яке?

— Велике.

— А ще яке?

— Різне. То синє, то зелене, і по ньому великі хвилі ходять.

Нюра показала скельце:

— Ось дивися, мені чайка море принесла!

— Та як же ж вона принесла?

Нюра сховала скельце за спину:

— А отак.

Вона знала як.

Назад вертались всі гуртом. Нюра взула черевички і йшла швидко: їй хотілося швидше сховати море в коробочку з-під льодяників.

Мама нахилилася до Нюрці:

— Яка ти в мене сьогодні дівчинка хороша! Не стомилась?

— Я дужа,— відповіла Нюрця.— І ніколи не капризую.

Мама підхопила її і посадила до себе на плечі. І ось уже Нюрця вище за всіх! Звідси, з висоти, видно городи, де працювали сьогодні, і ближнє поле, жовте від пшениці, і дальнє поле, теж жовте, і високе небо, жовте по краях, зовсім близько, за кущами, велике жовте сонце.

І Нюрця подумала: от яке скельце треба послати Казісу — жовте.

Розділ VIII

ДРУЖБА

Кицька Мура була завжди. Нюра про неї турбувалась: наливала молоко вранці, вдень і ввечері. Мурине блюдце стояло в сінях.

Нюрця дружила з Мурою: хапала її поперек живота й носила по всьому дому.

Кицька Мура теж дружила: як побачить Нюрцю, так сховається під ліжко чи у кватирку вистрибне. Зате ввечері Мура м'яко стрибала до неї в постіль, умощувалась і починала співати: «Мур-нюрр, мурр-нюрр...» Вона колисала Нюрцю.

Цього разу Нюрця встала, а в домі — нікого. Вийшла на ганок і — стриб, стриб, стриб зі сходинок!

І тільки-но її черевички ступили на пісок, звідкілясь із-за дому викотилася руда кошлата куля.

Нюра одним махом стрибнула на ганок.

Куля котилася, злегка відштовхуючись від землі короткими товстими лапами.

— Мамо! — прошепотіла Нюра.

А вуха в кулі теліпалися, як дві ганчірки.

— Ой яка! — охнула Нюра.

А очі в кулі сміялися. І вся кудлата мордочка сміялася.

— Гей! Гей! Гей! — закричала Нюра.

Куля була зовсім не страшна. Куля була цуценя. Нюра заверещала від радості, стрибнула на землю і схопила цуценя.

Цуценя не стало вириватися, як Мура. Воно зарухало лапами по Нюриній сукенці й поклало мордочку їй на плече. І задихало біля вуха. Від нього так тепло пахло!

Нюрця понесла цуценя в сіни, до Муриного блюдця. Мура своє молоко ще не випила.

Цуценя пішло, пішло якось боком, влізло лапами в блюдце і розлило молоко. Потім понюхало мокру лапу і облизало її червоним язичком.

Нюра принесла ще молока, і цуценя стало швидко-швидко хлебтати. Воно все обхлюпалося!

Нюра знову підлила молока, потім іще... Вона вилила із каструлі все Мурине молоко.

А Мура сиділа на порозі й крутила хвостом: сердилася.

Тоді Нюра винесла її на вулицю й зачинила двері.

А цуценя все пило, пило...

Боки в нього роздулися, очі стали сонними. Воно зашкутильгало по сінях, зробило калюжку, а потім лягло й заснуло.

...Це був такий гарний день! Цуценя бігало по саду, а Нюра — за ним. Нюра зразу його наздогнала!

Через паркан заглянула тітка Саня — сусідка.

— Це нашої Мохнушки щеня,— сказала вона.

Нюра так і затремтіла:

— Тьотю Санечко! Тьотю Саню!..

— Чого ти? — здивувалася сусідка — Я ж не забираю. Тільки в батька спитай і в мами.

— Вони згодні! — закричала Нюрця, схопила цуценя й понесла додому.

А мама вже прийшла. Вона щойно подоїла корову і тепер проціджувала крізь марлю молоко. Молоко було тепле і пінилося.

Мама не оглянулася. Налила Нюрі чашку, поставила на стіл. Біля мами крутилася Мура.

— Іди звідси,— попросила мама. Але Мура не пішла.

— Мамо! — покликала Нюрця і простягнула цуценя. Лапи його теліпалися в повітрі.

— Ух який пушок! — засміялася мама.

— Мамо, а можна? Га?

— Можна, — відповіла мама.— Батько давно хотів собаку.

Нюра знову тихенько заверещала з радощів. Вона стала пити молоко, а Пушка тримала на колінах.

Але раптом вона побачила: кицька Мура залізла на лаву і тягнеться до неї, ніби хоче щось сказати.

— Іди геть! — крикнула Нюрця й подивилася на маму. А мама — уважно — на неї.

Нюрця опустила цуценя на підлогу. І почервоніла.

Вона здогадалася, про що хотіла сказати Мура. І ти, мабуть, теж здогадуєшся.

Мура хотіла сказати: якщо в тебе з'явилися нові друзі, недобре кривдити давніх. Хлопчик Казіс ніколи так не робить!

Розділ IX

КАРТАТА СТРІЧКА

На підвіконні лежить коробка, в коробці Нюрині стрічки для коси. Косичка в Нюри маленька, а стрічки гарні: одна — біла, друга — голуба, третя — червона, а четверта, найкраща,— в зелену і коричневу карту.

Нюра витягнула ту, картату, й подивилася у вікно. За вікном було темно, щось шаруділо, постукувало.

— Мам! — покликала Нюра.

Мама не почула: вона прала на кухні. Папа порпався з приймачем: виймав і вставляв якісь темні детальки. Під столом спав Пушок. Нюра розколошкала його. Цуценя потягнулося до неї сонною теплою мордою, зіп'ялося на лапи і хитаючись пішло.

Нюра схопила його в оберемок, узяла з вікна стрічку і відчинила двері в сіни. Там було зовсім темно. Крізь маленьке віконце просвічувало синє, теж дуже темне небо. Нюрі захотілося ступити назад, зачинити швидше двері, але вона не зробила так: вона переступила через поріг.

«Ко-ко-ко!» — затурбувався на дворі півень. Він хотів сказати, що не можна виходити так пізно.

— Нічого,— прошепотіла Нюра і хутчіш на ганок.

І зовсім навіть не страшно, тому що ніякі вовки в сінях не ховаються.

Пушок, як видно, заснув у Нюрці на руках. А тепер, на свіжому повітрі, прокинувся, заборсався.

Нюра сказала:

— Ми з тобою, Пушок, тільки до хвіртки добіжимо. Залишимо стрічку для Казіса, і все. Хай чайка Варвара віднесе.

Нюра злізла з ганку й пішла стежкою.

І раптом щось як зашарудить під кущами. Нюра зупинилась, притисла до себе тепле тільце Пушка:

— Нічого, Пушок, ми ж разом.

А там усе шурх та шурх, усе ближче та ближче... І от виліз на стежку маленький звір, менший за Пушка. Наскочив на Нюрину ногу, пирхнув, згорнувся.

Нюра зітхнула і засміялась: вона вже бачила такого звіра й зразу впізнала — їжак.

Вона пішла далі.

От стежка трохи звернула, обігнула вишневе дерево. Отже, скоро хвіртка.

І раптом Нюра побачила: там, біля хвіртки, над парканом блищать двоє величезних зелених очей.

Ну звичайно! За парканом — поле, за полем — ліс, а в лісі хто живе? От він прибіг, встав на задні лапи, роззявив пащу...

Нюра хотіла закричати, але крику не вийшло.

А зелені очі втупились просто на неї.

Нюра випустила цуценя. Пушок плюхнувся, але не завищав, а побіг прямо туди, до цього звіра.

І тоді Нюра кинулась за ним:

— Пушок, назад! Пушок, Пушок!..

Він такий маленький, дурний, а звір такий злий, з величезною пащею!..

— Пушок, Пушок, назад!

Але раптом зелені очі згасли, щось м'яко вдарилось об землю біля паркану, і водночас об Нюрину ногу потерлася ніжна пухнаста шерстка. Мура! Звичайно ж, це Мура!

— Муро! Мурочко! Ти на паркані сиділа? — запитала її Нюрця.

Нюрині очі вже звикли до темряви, і тепер добре було видно паркан, і всі дерева і кущі, і Пушка, який котився по траві.

Нюра швидко прив'язала стрічку до сучка вишні, схопила одною рукою Пушка, другою Муру і побігла додому.

Тато побачив Нюрцю, відклав лампочки й гвинтики.

— Звідки це ти так пізно, доню?

— Стрічку для Казіса на вишню повісила, щоб чайка Варвара віднесла.

— Віднесе! — усміхнувся батько.— Буде доправлена. А я ж думав: де ти блукаєш?

— Це Мура блукає,— відповіла Нюрця і звела дух.— Там і вовки ж можуть бути. Добре, ми з Пушком наспіли!

— Молодці! — сказав батько здивовано.

А чого дивуватися? Це ж усім відомо: якщо хочеш стати хоробрим, треба не боятися. От як хлопчик Казіс.

СІДАЙ БЛИЖЧЕ,
НАХИЛИСЬ НИЖЧЕ,
ПОДИВИСЬ КРАЩЕ.
ОСЬ ТАК.

Розділ X

БУДЬМО ЗНАЙОМІ

А тепер відгадай: як звуть цього хлопчика?

Вірно, Казіс.

А чому в нього немає коси?

Та її ж ніколи й не було. Хіба хлопчики носять коси?

Це він сам живе на косі. А коса — це довга вузька смужка берега, яка вганяється в море.

Тут, на косі, міститься дім Казіса, город, ще кілька будинків з городами. А на березі багато човнів. Це човни риболовецького колгоспу.

Казіс прокинувся від кроків. Розплющив очі і побачив: батько лаштується на лов.

— А я?

— Давай,— відповів батько.— Тільки швидко.

Казіс швидко вдягся, а черевики взувати не став: знав, що буде тепло, тому що небо було рівне, сірувате, без хмарки, а над морем прозоро вигравало сріблом повітря, і здавалося, ніби вітер от-от здмухне цю повітряну пінку. А сонця не було. Воно ще не вставало.

У вікно було видно: біля човнів поралися з сітями рибалки в гумових чоботах і широких гумових капелюхах.

— Збери їжу,— сказав батько.

Казіс відкраяв великий шмат білого сала, два окрайці хліба, відсипав солі в ганчірку, поклав дві цибулини, декілька яєць, зварених ще звечора. Все це склав у целофановий пакет і вибіг слідом за батьком.

— Лаба дьéна,— сказав батько рибакам.

Ти, мабуть, здогадуєшся, що це означає «добридень».

— Лабас,— відповіли йому.

Батько відв'язав великого широкодонного човна, а Казіс ускочив на ходу.

Човен захитався на лілових хвилях поряд з іншими човнами. Всі вони були товстими тросами припнуті до катера. Катер йшов далеко попереду, і за ним тяглися вуса з піни.

— Ой, ларі-ларі-ла!— заспівав Казіс. Йому було весело.

— Ой, ларі-ларі-ла! — підхопили рибалки. Вони пливли й тихенько, собі під ніс, наспівували.

Казіс хотів бути таким, як ці люди,— загорілі, сильні, мовчазні. І дуже сміливі. І дуже вірні друзі. Казіс сидів на кормі поруч з батьком і чекав, коли допливуть до того місця, де поставлені сіті.

Понад усе Казіс любив, коли вибирають сіть. Тягнуть її — і він теж тягне! — і от сіть здіймається над водою, а там плюскається, стрибає, виблискує різнобарвна риба, а вода важкими потоками стікає назад, у море.

І от уже рибини на дні човна, тепер можна роздивитися їх. Казіс радіє, що такий улов, і йому шкода риби — як рибини роззявляють роти і розкривають живі червоні зябра, начебто просять: «Води! Води!»

Він нагледів одну рибку — зовсім маленьку, непоказну, сіреньку. Схопив її і викинув за борт. Руки після риби стали слизькими й пахли морем, водоростями, риб'ячим духом.

Казіс глянув за борт. Повз човен пройшла та рибинка і золотаво блиснула на нього оком. «Пізнала,— подумав Казіс.— Потім, мабуть, припливе до берега, буде ручна, як чайка Барбара. І я покажу її Нюрі».

І ще подумав: «Як це Нюра там живе зовсім без моря? Ото подивитися б, як це буває, коли навкруги тільки жовте поле та жовте поле...»

Але тої миті почало сходити сонце. Спочатку його не було видно, тільки море стало рожевим. Потім на хвилях загойдався його ясно-малиновий бік. А скоро і вся червона куля без променів викотилася на голубу поверхню. Гойдалася, гойдалася, розтоплювалася, розпалювалася...

Стало тепло. Потім жарко. А сіті ще були вибрані не всі. Тепер уже Казісу хотілося якнайшвидше додому. Тільки він не говорив про це нікому. І ніхто його не запитував: «Стомився?»

Всі працювали. Всі стомилися.

Біля берега було багато чайок. Одні гойдалися на хвилях, інші ходили по піску, літали... Вони були всі різні — у кожної свій поворот голови, своя постава, свій колір. Лапи теж у всіх різні: чорні, рожеві, червоні, сірі.

Коли Казіс з батьком йшли додому, одна чайка відокремилась від решти й полетіла за ними.

— Барбаро! — гукнув їй Казіс і помахав рукою.

Вона пролетіла над подвір'ям, прошуміла крильми і повернулася до моря. Казіс підійшов до ганку і біля нижньої сходинки, в піску, побачив жовте скельце. Він відчистив скельце, подихав на нього й потер об рукав. І тільки тоді подивився крізь нього на море. Море стало жовто-зеленим, а піна тьмяно блищала, і було

схоже, що це жито гнеться під вітром, тече, колихається, йде рівними хвилями.

«От воно як! — подумав Казіс.— Нічого. Гарно».

Він сховав скельце, взяв свій лук, що стояв біля ганку.

І раптом побачив: збоку, біля самої тятиви, була прив'язана дуже гарна стрічка в зелену і коричневу карту. Казіс здивувався і мерщій зайшов у дім, щоб спитать, чи не знає хто, звідки стрічка.

Батько вже сидів за столом. А поруч нього його приятель, Нюрин батько. Казіс зрадів:

— Добридень, дядю Митю, лабас дьєна!

— Добридень, герою! Привіт тобі від Нюри.

Він весело кивнув Казісу, і Казіс вирішив, що краще, мабуть, не питать про стрічку.

Мама насипала велику тарілку юшки:

— Їж, рибалко!

Казіс підсунув важкий стілець, вмостився на ньому, подивився на маму, на Нюриного батька й усміхнувся:

— Ачу.

Ти, мабуть, здогадуєшся, що по-литовському це означає «дякую».

25 к.

Галина Николаевна Демыкина

ЦВЕТНЫЕ СТЕКЛЫШКИ

Повесть

(На украинском языке)

Для дошкольного возраста

Перевод с русского
Юрия Викторовича Близнеца

Художник
Екатерина Владимировна Штанко

Киев «Веселка»

Редактор Л. Г. Силаєва
Художній редактор К. І. Сулима
Технічний редактор С. І. Павлюк
Коректор Л. К. Скрипченко

Інформ. бланк № 3415

Здано на виробництво 25.06.85. Підписано до друку 23.01.86. Формат 84×108/16. Папір офсетний № 2. Гарнітура звичайна нова. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 3,36. Умовн. фарб.-відб. 15,54. Обл.-вид. арк. 3,084. Тираж 65000 пр. Зам.1377-5. Ціна 25 к.

Ордена Дружби народів видавництво «Веселка», 252050, Київ-50, Мельникова, 63.

Львівська книжкова фабрика «Атлас»
290005, Львів-5, Зелена, 20.